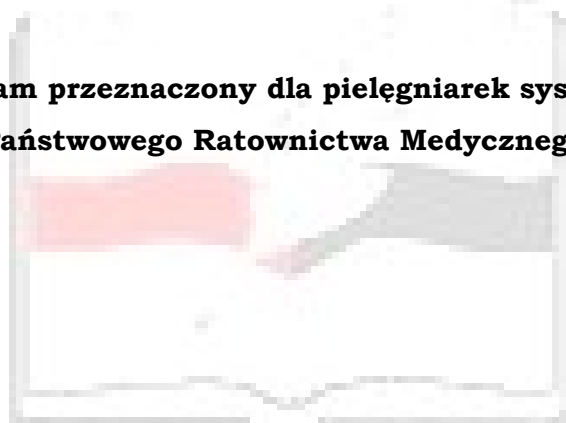

**RAMOWY PROGRAM KURSU SPECJALISTYCZNEGO
WYKONANIE KONIKOPUNKCJI, ODBARCZENIE ODMY PRĘŻNEJ
ORAZ WYKONANIE DOJŚCIA DOSZPIKOWEGO (Nr 05/08)**

**Program przeznaczony dla pielęgniarek systemu
Państwowego Ratownictwa Medycznego**

**AUTORZY WSPÓŁPRACUJĄCY Z CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO
PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH W OPRACOWANIU PROGRAMU**

mgr Katarzyna Gój

Śląski Uniwersytet Medyczny
Wydział Opieki Zdrowotnej
Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Zakład Anestezjologii i Intensywnej Opieki Pielęgniarskiej
Katowice

dr n. med. Grzegorz Michalak

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego
Klinika Medycyny Ratunkowej
Warszawa

RECENZENT PROGRAMU

prof. dr hab. med. Jerzy Karski

Konsultant Krajowy w dziedzinie medycyny
ratunkowej
Katedra i Zakład Chirurgii Urazowej
i Medycyny Ratunkowej SPSK Nr 1
Lublin

Program opracowany w porozumieniu z Naczelną Radą Pielęgniarek i Położnych

**Program zatwierdził Dyrektor Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek
i Położnych**

ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Rodzaj kształcenia

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 1996r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2001r. Nr 57 poz. 602 z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę kwalifikacji do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Ramowy program kształcenia kursu specjalistycznego *Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy przężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego* przeznaczony dla pielęgniarek systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, powstał w oparciu o zapisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007r. [w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego](#) (Dz. U. Nr 210, poz. 1540).

Organizator kształcenia podyplomowego, na podstawie ramowego programu sporządza program kształcenia. Program kształcenia musi uwzględniać wszystkie elementy modułów wskazanych w planie nauczania ramowego programu. Wykaz umiejętności będących przedmiotem kształcenia ramowego programu jest dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązującym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych umiejętności gwarantuje, że każdy absolwent kursu specjalistycznego będzie posiadać takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończenia kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie podyplomowe oraz trybu kształcenia.

Poszczególne moduły ramowego programu zawierają cel, treści nauczania oraz wykaz umiejętności wynikowych, odnoszące się do zajęć teoretycznych, w tym ćwiczeń w warunkach symulowanych.

Cel kształcenia

Pielęgniarka, w sytuacjach szczególnych, w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego wykona konikopunkcję, odbarczy odmę przężną oraz wykona dojście doszpikowe w celu podania leków.

Czas kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kształcenia kursu specjalistycznego *Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy przężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego* (Nr 05/08) wynosi **40** godzin dydaktycznych, w tym:

zajęcia teoretyczne – **15** godzin,
ćwiczenia w warunkach symulowanych – **25** godzin.

Określona, w planie nauczania, liczba godzin poszczególnych modułów odnosi się do realizacji programu w trybie dziennym. Z uwagi jednak na lokalne preferencje i potrzeby, gdy realizacja programu będzie odbywała się w trybie innym niż dzienny, organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem kursu i wykładowcami ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć teoretycznych (wykładów) w wymiarze nie większym niż 20%. Oznacza to, że 80% czasu przeznaczonego na realizację poszczególnych modułów nie podlega zmianie. Wskazane 20% może być wykorzystane na przesunięcia pomiędzy poszczególnymi modułami.

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu specjalistycznego odpowiedzialny jest organizator kształcenia.

Planując realizację kursu organizator powinien:

1. Opracować program kształcenia:
 - zajęć teoretycznych,
 - ćwiczeń.
2. Opracować regulamin organizacyjny kursu specjalistycznego, który w szczególności określa:
 - organizację,
 - zasady i sposób naboru osób,
 - prawa i obowiązki osób uczestniczących,
 - zakres obowiązków wykładowców i innych osób prowadzących nauczanie teoretyczne i ćwiczenia w warunkach symulowanych,
 - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.
3. Powołać kierownika kursu specjalistycznego.

Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. *w sprawie kształcenia poddyplomowego pielęgniarek i położnych* (Dz. U. Nr 197 poz.1923) powinno należeć:

- współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej,
- przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji szkolenia,
- ocenianie placówek szkolenia praktycznego wg specyfiki i organizacji zajęć,
- pomaganie w rozwiązywaniu problemów,
- udzielanie indywidualnych konsultacji uczestnikom kursu,
- zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.

W dniu rozpoczęcia kursu każdy uczestnik powinien otrzymać:

- harmonogram zajęć,
- wykaz umiejętności będących przedmiotem kształcenia.

4. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne.
5. Wskazać kadrę dydaktyczną posiadającą kwalifikacje określone w programie ramowym.
6. Zapewnić bazę dydaktyczną dostosowaną do liczby uczestników kursu:
 - sale wykładowe,
 - sale do ćwiczeń wyposażone w specjalistyczny sprzęt i aparaturę.
7. Zaprojektować, w odniesieniu do poszczególnych modułów, środki dydaktyczne. Dla 20-25 osobowej grupy uczestników organizator powinien posiadać:
 - manekin szkoleniowy umożliwiający:
 - a) wykonanie konikopunkcji,
 - b) odbarczenie odmy opłucnowej;
 - zestaw do treningu wkluc doszpikowych dla dorosłych;
 - zestaw do treningu wkluc doszpikowych dla dzieci;
 - zestaw do wykonywania konikopunkcji.
8. Zorganizować ćwiczenia w warunkach symulowanych, w grupach 4-5 osobowych. Każdą z czynności z zakresu wykonania konikopunkcji, odbarczenia odmy przeźnej oraz wykonania dojścia doszpikowego uczestnik powinien wykonać poprawnie 10-krotnie, co winno być potwierdzone w dokumentacji wewnętrznej, opracowanej przez organizatora.
9. Wskazać literaturę do poszczególnych modułów uwzględniając kryterium aktualności i adekwatności doboru do treści nauczania.
10. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów nauczania

W toku realizacji programu kształcenia przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące - rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności będących przedmiotem nauczania). Warunki zaliczania ustala wykładowca, w porozumieniu z kierownikiem kursu

specjalistycznego, np. wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy prężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego w warunkach symulowanych.

2. Końcowe - egzamin teoretyczny i/lub praktyczny przeprowadzony w warunkach symulowanych złożony przed komisją egzaminacyjną powołaną przez organizatora kształcenia podyplomowego.

Wykaz umiejętności będących przedmiotem kształcenia

W wyniku realizacji programu kształcenia kursu specjalistycznego *Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy prężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego (Nr 05/08)* pielęgniarka powinna:

- rozpoznać, ocenić stan nagłego zagrożenia zdrowotnego i podjąć działania ratunkowe na miejscu zdarzenia,
- wykonać konikopunkcję w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- odbarzyć odmę prężną w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- wykonać dojście doszpikowe i doszpikowo podać leki zgodnie z obowiązującymi standardami,
- monitorować stan zdrowia poszkodowanego w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- rozpoznać i przeciwdziałać następstwom stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego.

PLAN NAUCZANIA

Lp.	Moduł	Zajęcia teoretyczne		Łączna liczba godzin
		Wykłady (liczba godzin)	Ćwiczenia (liczba godzin)	
I	Konikopunkcja jako metoda udrażniania dróg oddechowych	5	10	15
II	Odbarczenie odmy prężnej	5	10	15
III	Doszpikowe podawanie leków w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	5	5	10
Łączna liczba godzin		15	25	40

PROGRAM NAUCZANIA

MODUŁ I KONIKOPUNKCJA JAKO METODA UDRAŻNIANIA DRÓG ODDECHOWYCH

Cel modułu

Pielęgniarka wykona konikopunkcję w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, w których nie ma możliwości zapewnienia drożności dróg oddechowych innymi metodami.

Wykaz umiejętności wynikowych:

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- omówić przyczyny zaburzeń drożności dróg oddechowych w zależności od wieku poszkodowanego,
- wymienić objawy niedrożności dróg oddechowych,

- omówić metody udrażniania dróg oddechowych,
- wskazać miejsce wykonania konikopunkcji,
- wymienić wskazania i przeciwwskazania do wykonania konikopunkcji,
- przygotować zestaw i wykonać konikopunkcję,
- omówić metody monitorowania układu oddechowego w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- wymienić powikłania i niebezpieczeństwa konikopunkcji,
- omówić postępowanie z uszkodzonym po usunięciu konikopunkcji.

Treści nauczania

1. Przyczyny zaburzeń drożności dróg oddechowych u niemowląt, dzieci i osób dorosłych.
2. Objawy niedrożności dróg oddechowych.
3. Metody udrażniania dróg oddechowych:
 - 1) bezprzyrządowe;
 - 2) przyrządowe.
4. Konikopunkcja jako metoda udrażniania dróg oddechowych:
 - 1) wskazania;
 - 2) przeciwwskazania;
 - 3) miejsce wykonania konikopunkcji;
 - 4) zestaw do wykonania konikopunkcji;
 - 5) technika wykonania z uwzględnieniem wieku i budowy ciała uszkodzonego;
 - 6) powikłania i niebezpieczeństwa konikopunkcji;
 - 7) postępowanie z uszkodzonym podczas założonej konikopunkcji;
 - 8) monitorowanie stanu zdrowia uszkodzonego, ze szczególnym uwzględnieniem układu oddechowego;
 - 9) postępowanie po usunięciu konikopunkcji.

MODUŁ II ODBARCZENIE ODMY PRĘŻNEJ

Cel modułu

Pielegniarka, w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, odbarczy odmę prężną drogą nakłucia jamy opłucnowej.

Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- omówić rodzaje odmy opłucnowej,
- omówić przyczyny odmy prężnej,
- wymienić czynniki ryzyka odmy prężnej,
- omówić patofizjologię zmian zachodzących w postępującej odmie prężnej,
- wymienić objawy odmy prężnej,
- omówić diagnostykę różnicową odmy prężnej,
- rozpoznać odmę prężną,
- omówić postępowanie przy rozpoznaniu odmy prężnej,
- przygotować zestaw i odbarczyć odmę prężną,
- wymienić powikłania i niebezpieczeństwa zabiegu odbarczenia odmy prężnej,
- przedstawić sposób postępowania z chorym po założeniu drenażu jamy opłucnej.

Treści nauczania

1. Odma opłucnowa:

- 1) rodzaje;
- 2) przyczyny;
- 3) czynniki ryzyka.
2. Patofizjologia zmian zachodzących w postępującej odmie prężnej.
3. Objawy odmy prężnej z uwzględnieniem diagnostyki różnicowej.
4. Postępowanie w przypadku rozpoznania odmy prężnej.
5. Powikłania i niebezpieczeństwa odbarczenia odmy prężnej.
6. Drenaż jamy opłucnej:
 - 1) wskazania;
 - 2) zestaw;
 - 3) postępowanie.

MODUŁ III DOSZPIKOWE PODAWANIE LEKÓW W STANACH NAGŁEGO ZAGROŻENIA ZDROWOTNEGO

Cel modułu

Pielegniarka, w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, wykona dojsście doszpikowe przy użyciu gotowego zestawu oraz drogą doszpikową poda leki.

Wykaz umiejętności wynikowych

W wyniku realizacji treści nauczania pielęgniarka powinna:

- wymienić drogi podawania leków w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- omówić wskazania i przeciwwskazania do wykonania dojsścia doszpikowego,
- przedstawić technikę wykonania dojsścia doszpikowego,
- wykonać dojsście doszpikowe i doszpikowo podać leki zgodnie z obowiązującymi standardami,
- wymienić leki i płyny podawane doszpikowo,
- omówić powikłania wykonania dojsścia doszpikowego i podawania leków drogą doszpikową.

Treści nauczania

1. Drogi podawania leków w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego:
 - 1) dożylna:
 - a) żyły obwodowe (żyły kończyn górnych, żyły kończyn dolnych, żyła szyjna zewnętrzna),
 - b) żyły centralne (żyła podobojczykowa, żyła szyjna wewnętrzna);
 - 2) dotchawicza (przez rurkę intubacyjną);
 - 3) doszpikowa.
2. Technika wykonania dojsścia doszpikowego:
 - 1) wskazania;
 - 2) przeciwwskazania;
 - 3) miejsca wykonania dojsścia doszpikowego;
 - 4) zestaw do wykonania dojsścia doszpikowego.
3. Podawanie leków i płynów drogą doszpikową w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego:
 - 1) zalety i wady podawania leków drogą doszpikową;
 - 2) rodzaje leków i płynów;
 - 3) zasady dawkowania i rozcieńczania;
 - 4) szybkość przetaczania płynów;
 - 5) powikłania.

KWALIFIKACJE KADRY DYDAKTYCZNEJ

Wykładowcami mogą być osoby, które mają nie mniej niż pięcioletni staż zawodowy w jednostkach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, aktualnie wykonują medyczne czynności ratunkowe oraz spełniają, co najmniej jeden z warunków:

1. Posiadają tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezyjologicznego i intensywnej opieki.
2. Posiadają specjalizację lekarską w dziedzinie medycyny ratunkowej, anestezyjologii i intensywnej terapii.
3. Posiadają ukończone studia wyższe na kierunku (specjalności) ratownictwo medyczne.

